با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام مطالعات اجتماعی نهم
فصل چهارم

عنوان فصل: ساکنان سیاره زمین

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل ساکنان سیاره زمین آمده است.

مباحث فصل: جمعیت جهان؛ بی‌عدالتی و نابرابری در جهان

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۹۰ · پرسش آغاز فصل — پرسش‌های آغازین فصل ۴ و نمودار جمعیت ... ۴

۲ صفحه ۹۳ · پرسش درون‌متن — نواحی پرتراکم و کم‌تراکم ... ۴

۳ صفحه ۹۴ · فعالیت — تراکم جمعیت و پرجمعیت‌ترین کشورها ... ۴

۴ صفحه ۱۰۲ · فعالیت — مهاجرت و کاهش جمعیت ۵

۵ صفحه ۱۰۵ · فعالیت — نابرابری و توسعهٔ انسانی ۶

۶ صفحه ۱۰۷ · فعالیت — اقتصاد مبتنی بر مواد خام ۷

۷ صفحه ۱۰۹ · فعالیت — امید به زندگی و سواد ۷

۸ صفحه ۱۱۱ · به کار ببندیم — بهبود شاخص توسعهٔ انسانی و مهاجرت ... ۸

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۹۰ پرسش آغاز فصل

۱) توزیع و تراکم و رشد جمعیت در جهان چگونه است؟

۲) چه عواملی بر شکل پراکندگی و جابه‌جایی جمعیت در نواحی مختلف جهان تأثیر می‌گذارند؟

۳) شاخص توسعهٔ انسانی چیست و بر پایهٔ چه عواملی قرار دارد؟

۴) کشورهای جهان از نظر شاخص توسعهٔ انسانی چه تفاوت‌هایی دارند؟

به نمودار جمعیت جهان توجه کنید. از مطالعهٔ این نمودار چه می‌فهمید؟

۱) جمعیت جهان از مرز ۸ میلیارد گذشته است؛ پراکندگی آن نامساوی است (برخی نواحی بسیار پرتراکم و برخی کم‌تراکم‌اند) و رشد جمعیت در کشورها یکسان نیست (در برخی افزایش و در برخی کاهش).

۲) عوامل طبیعی (آب‌وهوا، آب، خاک حاصل‌خیز، ناهمواری) و عوامل انسانی (شهرها، صنعت، امکانات آموزشی و بهداشتی، امنیت، جنگ و مهاجرت).

۳) شاخصی برای سنجش کیفیت زندگی در کشورها که بر سه عامل درآمد و رفاه، امید به زندگی (بهداشت) و سواد و آموزش استوار است.

۴) کشورها در چهار گروه با توسعهٔ انسانی خیلی بالا، بالا، متوسط و پایین قرار می‌گیرند؛ بیشتر کشورهای اروپا و آمریکای شمالی در گروه بالا و بیشتر کشورهای آفریقایی در گروه پایین‌اند.

۵) رشد جمعیت جهان در سال‌های طولانی ثابت یا بسیار ناچیز بوده است، اما در دویست سال گذشته به‌طور چشمگیر افزایش یافته است. علت اصلی آن کاهش مرگ‌ومیر (به‌ویژه مرگ‌ومیر کودکان) در اثر بهبود بهداشت و پزشکی و بهبود تغذیه بوده است.

۲ صفحه ۹۳ پرسش درون‌متن

آیا می‌توانید دو ناحیه یا کشور بسیار پرتراکم و دو ناحیه بسیار کم‌تراکم جمعیت نام ببرید؟

بسیار پرتراکم: بنگلادش و هند (یا چین، ژاپن). بسیار کم‌تراکم: سیبری (روسیه) و جنگل‌های آمازون (یا صحرای آفریقا، شمال کانادا).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳ صفحه ۹۴ فعالیت

۱) با استفاده از نقشهٔ پراکندگی جمعیت ابتدا نوع تراکم جمعیت (زیاد یا کم) را در مکان‌های زیر مشخص کنید و سپس با توجه به دانسته‌های خود از سال گذشته علت این نوع تراکم را در هر کشور بنویسید.

۲) پژوهش کنید پرجمعیت‌ترین کشورهای جهان به ترتیب از رتبهٔ اول تا هفتم کدام کشورها هستند و چقدر جمعیت دارند؟

تراکم جمعیت و علت آن

مکان	نوع تراکم	علت
سیبری (روسیه)	کم	سرمای شدید، یخ‌زدگی زمین و دشواری کشاورزی
شمال کانادا	کم	آب‌وهوای سرد و کوهستانی؛ جمعیت در جنوب متمرکز است
جنگل‌های آمازون	کم	گرما و رطوبت زیاد، جنگل انبوه و دشواری دسترسی
صحرای آفریقا (الجزایر، مصر)	کم	آب‌وهوای گرم و خشک و نبود آب
چین (شرق)	زیاد	جلگه‌های حاصل‌خیز، بارش کافی، صنعت و شهرها
ژاپن	زیاد	جلگه‌های ساحلی محدود و صنعتی‌بودن و شهرنشینی
آلمان	زیاد	آب‌وهوای معتدل، صنعت و امکانات فراوان
بنگلادش	بسیار زیاد	دلتا و جلگهٔ حاصل‌خیز، بارش موسمی و کشاورزی

۲) (بر پایهٔ آمارهای حدود ۲۰۲۳–۲۰۲۴؛ ارقام تقریبی و در حال تغییرند) ۱) هند ≈ ۱٫۴۳ میلیارد، ۲) چین ≈ ۱٫۴۱ میلیارد، ۳) ایالات متحده ≈ ۳۴۰ میلیون، ۴) اندونزی ≈ ۲۸۰ میلیون، ۵) پاکستان ≈ ۲۴۰ میلیون، ۶) نیجریه ≈ ۲۲۰ میلیون، ۷) برزیل ≈ ۲۱۰ میلیون نفر.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۴ صفحه ۱۰۲ **فعالیت**

۱) هم‌فکری کنید و به‌طور گروهی جدولی با دو ستون رسم کنید. فهرستی از عواملی را که موجب می‌شود یک مکان مهاجرپذیر باشد در یک ستون بنویسید. فهرستی از عواملی را که موجب می‌شود یک مکان مهاجرفرست باشد در ستون دیگر بنویسید.

۲) آیا افرادی را می‌شناسید که خود یا خانواده‌هایشان از شهر یا روستای دیگری به شهر یا روستای شما مهاجرت کرده باشند؟ دربارهٔ دلایل مهاجرت آن‌ها چه در مبدأ و چه در مقصد پرس‌وجو کنید.

۳) همان‌طور که می‌دانید یکی از عواملی که سبب کاهش جمعیت در برخی نقاط جهان شده کشتار یا انتقال اجباری مردم از نقطه‌ای به نقطهٔ دیگر بوده است، مانند نسل‌کشی برخی بومیان استرالیایی و آمریکایی پس از

تصرف آنجا به دست اروپاییان، اسارت چند ده میلیون زن و مرد آفریقایی و انتقال آن‌ها به اروپا و آمریکا برای کار، کشتار چند ده هزار نفر از مردم مسلمان در بوسنی و هرزگوین به دست صرب‌ها، کشتار هزاران مسلمان یمنی به دست حاکمان سعودی و... . فکر می‌کنید کاهش شدید و ناگهانی جمعیت در برخی مناطقی که نام برده شد چه تأثیری بر اقتصاد و جامعهٔ آن منطقه در سال‌های بعد از آن داشته است؟

عوامل مهاجرپذیری و مهاجرفرستی

مهاجرپذیر	مهاجرفرست
فرصت شغلی و درآمد بیشتر	بیکاری و فقر
امنیت و آرامش	جنگ و ناامنی
امکانات آموزشی و بهداشتی خوب	کمبود امکانات آموزشی و درمانی
آب‌وهوای مناسب و خاک حاصل‌خیز	خشکسالی و حوادث طبیعی
دانشگاه‌های معتبر و شهرهای بزرگ	نبود برنامه‌ریزی برای توسعه

۲) پاسخ نمونه: خانواده‌ای از روستا به شهر آمده است؛ دلیل مبدأ: نبود شغل و امکانات آموزشی و درمانی؛ دلیل مقصد: وجود کار، مدرسه و دانشگاه و خدمات بیشتر. (خود دربارهٔ آشنایان پرس‌وجو کنید.)

۳) کاهش ناگهانی جمعیت باعث کمبود نیروی کار و تخصص، رکود اقتصادی، فقر و ویرانی، از بین رفتن فرهنگ و زبان بومیان، و ناپایداری و مشکلات اجتماعی در سال‌های بعد می‌شود؛ بازسازی چنین مناطقی سال‌ها زمان می‌برد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵ صفحه ۱۰۵ **فعالیت**

۱) دربارهٔ علل و عوامل نابرابری توسعهٔ انسانی در جهان گفت‌وگو کنید. به نظر شما کدام عوامل مهم‌ترند؟ چرا؟

۲) با توجه به آنچه دربارهٔ مستعمره‌شدن آفریقا می‌دانید فکر می‌کنید چه ارتباطی بین پایین‌بودن شاخص‌های توسعهٔ انسانی در بیشتر کشورهای آفریقایی و بالابودن آن در بیشتر کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی وجود دارد؟

۳) نمودار الف و شکل ب را توضیح دهید.

۱) عوامل خارجی: استعمار و غارت منابع، اشغال نظامی و دخالت کشورهای سلطه‌گر در امور داخلی؛ عوامل داخلی: وابستگی حکومت‌ها به بیگانگان، استبداد، فرهنگ‌های غلط مانند تنبلی و کم‌اهمیت‌شمردن کار، مدیریت ضعیف، غفلت از استعدادهای داخلی و نبود وحدت و مشارکت مردم. به نظر من استعمار و وابستگی مهم‌ترند؛ زیرا بسیاری از کشورها را از پیشرفت بازداشته‌اند.

۲) کشورهای اروپایی (انگلستان، فرانسه و...) در دوران استعمار منابع طبیعی و انسانی آفریقا را غارت کردند و از آن‌ها برای ثروتمندشدن خود بهره بردند، اما کشورهای آفریقایی ضعیف و فقیر و وابسته ماندند؛ بنابراین شاخص‌های درآمد، بهداشت و آموزش در آفریقا پایین و در اروپا بالا است.

۳) نمودار الف: شاخص توسعهٔ انسانی ایران در بیست سال اخیر روندی افزایشی داشته است. شکل ب: شاخص توسعهٔ انسانی ایران و همسایگانش مقایسه شده است؛ ایران در گروه با توسعهٔ انسانی بالا است و از کشورهایی مانند افغانستان و پاکستان بالاتر قرار دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

---

۶ صفحه ۱۰۷ **فعالیت**

گفت‌وگو کنید: به نظر شما کشورهایی که اقتصاد و درآمد آن‌ها بر پایهٔ فروش مواد اولیه و خام مانند نفت است در حال و آینده با چه مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند و چه تغییراتی باید در اقتصاد خود ایجاد کنند؟

مشکلات: وابستگی به قیمت جهانی نفت و نوسان درآمد، تمام‌شدن منابع در آینده، آسیب به صنعت و کشاورزی و تولید داخلی، بیکاری و وابستگی به کشورهای خریدار و آلودگی محیط زیست.

تغییرات لازم: تنوع‌بخشیدن به اقتصاد، توسعهٔ صنعت و کشاورزی و صادرات کالای ساخته‌شده به‌جای مواد خام، سرمایه‌گذاری در آموزش و فناوری، و اجرای اقتصاد مقاومتی و دانش‌بنیان.

---

۷ صفحه ۱۰۹ **فعالیت**

۱) اکنون میزان امید به زندگی و میانگین سال‌های تحصیل را در چند کشور مقایسه کنید. از این مقایسه چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟

۲) سواد و آموزش نقش مهمی در پیشرفت یک کشور دارد. به‌طور گروهی فهرستی از مشکلاتی را که مردم یک کشور در اثر پایین‌بودن سطح سواد و محروم‌بودن از آموزش با آن مواجه می‌شوند تهیه کنید و بخوانید.

۱) نتیجه: کشورهایی که امید به زندگی بالاتر دارند (مانند ژاپن، نروژ) معمولاً میانگین سال‌های تحصیل بالاتری نیز دارند؛ و کشورهای فقیر و جنگ‌زده (مانند افغانستان، سیرالئون) در هر دو شاخص پایین‌اند. یعنی بهداشت، آموزش و درآمد با هم مرتبط‌اند.

۲) بیکاری و درآمد کم، ناآگاهی از حقوق خود و فریب خوردن، بیماری و بهداشت ضعیف، فقر و گرسنگی، عقب‌ماندگی علمی و اقتصادی کشور، مشارکت کم در امور اجتماعی و سیاسی و وابستگی به دیگران.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۸ صفحه ۱۱۱ به کار ببندیم

یکی از فعالیت‌های زیر را انتخاب کنید و انجام دهید:

۱) فرض کنید شما مسئول بالا بردن شاخص توسعهٔ انسانی در کشور هستید و قرار است فهرستی از چند پیشنهاد مناسب در مورد بهبود هر یک از عوامل توسعهٔ انسانی (درآمد، سواد، امید به زندگی) تهیه کنید. با هم‌فکری دوستانتان این پیشنهادها را بنویسید.

۲) دربارهٔ جلوگیری از مهاجرت از روستا به شهر چند پیشنهاد و راه‌حل بنویسید.

۳) به‌طور گروهی دربارهٔ یکی از موضوعات این فصل پوستری طراحی کنید و روی آن پیامی بنویسید. موضوعاتی چون عدالت و از بین رفتن نابرابری در جهان، جمعیت جوان به‌عنوان ثروت کشور، توسعهٔ انسانی، امید به زندگی.

پیشنهادها برای بهبود شاخص توسعهٔ انسانی

عامل	پیشنهادها
درآمد	ایجاد شغل و رونق تولید، حمایت از کسب‌وکارهای کوچک، مبارزه با فساد و توزیع عادلانهٔ درآمد
سواد و آموزش	ساخت مدرسه در مناطق محروم، آموزش رایگان و با کیفیت، سوادآموزی بزرگسالان، آموزش مهارت
امید به زندگی	گسترش خدمات درمانی و بیمه، تغذیهٔ سالم، آب آشامیدنی بهداشتی، مبارزه با آلودگی هوا

۲) تقویت اقتصاد روستایی (کشاورزی، صنایع دستی و صنایع تبدیلی)، ایجاد شغل و وام برای روستاییان، ساخت مدرسه و درمانگاه و راه در روستا، رساندن برق، گاز و اینترنت و حمایت از گردشگری روستایی.

۳) نمونهٔ پیام پوستر: «جوانان، ثروت واقعی کشور» یا «عدالت، پایهٔ توسعه». تصویر: گروهی از جوانان در حال تحصیل و کار، کرهٔ زمین و ترازوی عدالت. پوستر را در کلاس طراحی کنید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir